

نقدی بر کتاب

Metodi e protagonisti della critica letteraria

فاطمه عسگری*

چکیده

نقد ادبی شاید یکی از مهم‌ترین مباحث مدنظر رشته‌های ادبیات و زبانهای خارجه بوده و همواره از جایگاه خاصی در میان محققین و متخصصین فن برخوردار بوده چرا که درک و شناخت جریان‌های ادبی و فکری که در بستر تاریخی و در پس‌زمان به عرصه ادبیات جهانی ارائه شده‌اند بدون یاری این شاخه از علوم انسانی چه بسا سخت و گاه ناممکن آید. تاریخچه نقد متون ادبی در ایران نیز به وفور مورد مطالعه قرار گرفته است. آثار زیادی در این راستا در داخل کشور به تألیف و یا به ترجمه رسیده‌اند که در سطح دانشگاهی مورد استفاده اساتید و دانشجویان رشته‌های زبانهای خارجی قرار می‌گیرند. کتاب حاضر که از بعد شکل و محتوی مورد نقد و بررسی در این فرصت قرار گرفته است، به خوبی توانسته است خواننده را با چارچوب‌های کلی و اولیه علم نقد آشنا سازد. شاید مهم‌ترین کاستی اثر مذکور را بتوان در فقدان انسجام منطقی و تاریخی لازم میان خاستگاه فرهنگی و بستر اجتماعی که باعث تولید یک نوع جریان فکری می‌گردد از یک طرف، و از طرفی دیگر جریانهای ادبی‌ای که آن نوع خاص نقد را در خود جای می‌دهند دانست.

کلیدواژه‌ها: نقد ادبی، جینو تلینی، گزیده متون، جریان فرهنگی، بافت اجتماعی، نوآوری ادبی، انواع متدهای نقد.

۱. مقدمه

بی‌تردید رشد و پیشرفت در هر علمی منوط به نوآوری و تولید محتوی در آن است. در طی یک قرن گذشته در هر شاخه‌ای از علم تجربی شاهد برداشتن گام‌هایی بوده

---

* استادیار گروه زبان و ادبیات ایتالیایی دانشکده زبان‌ها و ادبیات خارجی دانشگاه تهران. fateasgari@ut.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۴/۱۲، تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۶/۲۹

ایم که زندگی را برای انسان آسانتر نموده است. علوم انسانی نیز از این قائده مستثنی نبوده اند و پیشرفتهای حاصله در زمینه علوم انسانی ضمن حل و فصل چالش‌های مشترک جوامع بشری، به نشر علم و درک متقابل میان ملل انجامیده اند. علوم تطبیقی که امروزه مورد مطالعه جمعیت کثیری از علما و ادبا هستند درها و مرزها را در میان مردم سرزمینهای دور باز کرده اند و در درک وجوه اشتراک یا افتراق و همچنین در بازمینی و ارائه تعبیری بر تمام مسائل و چالش‌های موجود در دنیای امروزه انسان را یاری رسانده اند. علم نقد ادبی به عنوان مجموعه ایی از تئوری‌های نظری و عملی، محتوا و مطالعات، قضاوتها و توضیحات، به بررسی ارزش و معنی آثار ادبی چه به شکل منفرد و چه به شکل دسته جمعی و در قالب یک جریان ادبی می پردازد (Gibellini, 1999: 8-9). بر همگان پرواضح است که علم نقد ادبی در باطن خویش از متدهای متفاوت تغذیه شده است که در طی بیش از یک قرن پیش و در سرزمینهای مختلف به ارائه تعبیر گاه متفاوتی از آثار ادبی بین المللی منجر شده است. نقد ادبی به واقع مجموعه ایی از نقطه نظرهایی هست که زاده ادغام فلسفه، زبانشناسی و زیبایی شناسی بوده و خواه نویسنده اثر خواه خواننده اثر ادبی هر کدام به نحوی به نقد و تعبیر می پردازند.

۲. خلاصه‌ای بر تاریخچه نقد ادبی در ایتالیا

نقد ادبی به عنوان یک ساختار فکری و به عنوان اندیشه، قبل از آنکه به شکل شاخه ایی از علم درآید جزئی از فلسفه و بلاغت سخنوران یونان باستان و لاتین بوده و شناسایی آن به شکل علمی مستقل پدیده ایی جدید است. از سده دوم قبل از میلاد مسیح با تعمق درباب اشعار هومر و بعدها درباب اشعار غزلسرایان یونانی و آثار تراژدیک عهد کلاسیک می توان گفت که نقد ادبی خلق شده است اما در قرون وسطی است که با شکل گرفتن اولین یادداشتهای منسجم در خصوص تاریخ و دستور زبان و منطق که بر حفظ و آموزش علوم در قالب اخلاق و پداگوژی اصرار داشتند، عادت توضیح و تفسیر درونمایه های استعاره ایی و چندمعنایی یک اثر ادبی پا می گیرد. شاید شاخه حقوق در این خصوص به شکل خاصی در نشر این عادت توضیح و تفسیر هم نقش بسزایی داشته است چرا که تفسیر قوانین مکتوب جهت ممکن کردن درک مفاد قانونی برای افرادی که از سواد لازم دستگاهی برخوردار نبوده اند راه را برای تفسیر آثار ادبی برای معرفی هرچه بیشتر آنها در میان جمع ادبا میسر نمود (Capata, 2009).

23). در همین دوره بود که تفاسیری بر کم‌دی الهی به همت جوانی بوکاچو (Giovanni Boccaccio) و همچنین به قلم فرزندان دانته آلگیری (Dante Alighieri) کلیدی معتبر ارائه می‌دهند برای تفسیر و رمز‌گشایی از سبک و سیاق شعری و تاریخچه‌ای بر زبان‌شناسی و ادبیاتی که در این اثر جاودانه خلق شده است (ویکیپدیا).

فرانچسکو پترارک (Francesco Petrarca) به عنوان بنیانگذار اومانیسیم (Umanesimo) با به دست گرفتن مطالعات فیلولوژیک متعدد و مستمری بر روی آثار ادبیات کلاسیک و متعلق به دنیای لاتین، برای اثر ادبی یک هویت تاریخی مستقل و تمام‌عیار در نظر می‌گیرد. ابداع دستگاه چاپ بالطبع دقت و بازبینی بر روی متن اولیه و یا دست‌نوشته را چندین برابر می‌کند و همین دوباره و چند باره خوانی متن اصلی به افزایش تفاسیر در حدود آن دامن زد. در هر صورت برای اینکه شاهد خلق نقد ادبی به عنوان شاخه‌ای رسمی و مستقل از علم باشیم می‌بایست تا قرن شانزدهم و نیمه اول قرن هفدهم صبر کرد: زمانی که گسترش و «انتشار مطالعات ریخت‌شناسی، زیبایی‌شناسی دریافت و بلاغت و فصاحت‌شناسی باعث شد که این رشته از تحقیقات درون‌متنی به جای قواعد شعری و ادبی درباری و گاه مبتنی بر اصول خشک و غیر قابل‌تغییر، خود را مجهز به قواعد و اصولی مرتبط به فلسفه ارسطو و افلاطون کنند» (کهنمویی پور، ۱۳۹۱). تحول جامعه ادبی به لطف اختراع گوتنبرگ و به دنبال آن نشر و انتشار کتب گوناگون و دسترسی راحت‌تر به انواع متون باعث رشد و پاگیری هرچه بیشتر علاقه به تفسیر متون و تشریح و مقایسه آنها از لحاظ زبان‌شناسی و فن‌نگارش و زیبایی‌شناسی به یکدیگر شد. کمی بعد در دوران خردگرایی نقد به عنوان سنجشی منطقی و دلیلی بر پشت سر گذاشتن تمام تعصبات مطلق‌گرایانه مقامات سیاسی و مذهبی زمانه در مرکز و نقطه ثقل اندیشه قرار گرفت: بدین سان شناخت و تعبیر جدیدی نیز از نقد ادبی ارائه گردید که دیگر تابع اصول خشک و قوانین غیر قابل‌انعطاف و از پیش‌نگاشته نبوده و بالعکس به شکل واضح و روشنی تابع رابطه میان خلق اثر ادبی و منطق و دلیل موجود بر پایه خلق آن و به عبارتی میان "واژه" و "مفهوم" می‌باشد. بدین سان یک اثر ادبی به عنوان یک پروژه روشنفکرانه و همچنین اخلاقی مد نظر گرفته شد و با به اوج رسیدن فعالیت مقاله‌نگاری در عصر رمانتیک ایتالیا چهره منتقد ادبی، خواه به عنوان یک علاقه‌فردی و خواه به عنوان یک مسئولیت‌حساس اجتماعی، به رسمیت شناخته شد. در هر دو حالت، منتقد ادبی بر حسب توانایی دانش ادبی و تاریخی و شناخت خویش سعی بر تفسیر یک محتوای ادبی و احساسات و عقاید نگارنده آن را

برای خواندگانی داشت که هر روز بر تعدادشان افزوده میشد. ادبای مشهوری چون جاکومو لئوپاردی (Giacomo Leopardi) و شیلر اعتقاد داشتند که اگر که برای خلق هنر در عهد قدیم عامل تخیل بشری نقش مهمی را ایفا نموده است، در زمانه خرد و منطق و علم، نقد ادبی جهت شناخت زیبایی اثر ادبی عاملی لازم و ضروری است. در سده نوزده میلادی نقد ادبی در اروپا تحت تاثیر ایدئولوژی های متفاوت، فرم و اشکال مختلف به خود گرفته و مکاتب ادبی خاصی را تغذیه می کند؛ به عنوان مثال از تاریخگرایی ایدآلیست هگل شاخه های جدیدی از نقد شکل گرفت که مهمترین آن را می توان در نقد ادبی دسنکتیس (De Sanctis) یافت. اندیشه کارل مارکس به خوبی در نقد تاریخ گرایانه جای میگیرد و جریان طبیعت گرایانه یا همان ناتورالیسم (Naturalismo) متد تاریخ گرایانه، فیلولوژی و مطالعه رابطه میان تولید محتوای ادبی و اسناد و مدارک تاریخی جوامع انسانی را سرلوحه مطالعات خویش قرار می دهد (Capata, 2009). جریان دکادنتیسم (Decadentismo) در اوج ادبیات انحطاطگرایانه‌رمز و راز را جزء شیرازه هنر معرفی می کند. بدین سان بعد از بندتو کروچه (Benedetto Croce) رشته های تخصصی چون فیلولوژی، زبانشناسی، جامعه شناسی و مطالعات روان کاوانه با بهره مندی از علم نقد ادبی باعث شدند که این شاخه از علم بشری از ماهیتی محض چون "فضاوت کردن" فاصله گرفته و به "فهمیدن و درک" مکانیسم های تشکیل دهنده یک اثر ادبی نزدیک شود.

۳. معرفی اثر

در این بخش به توصیف شکلی، معرفی مؤلف، خلاصه محتوی، نقد شکلی و ظاهری کتاب مورد نظر و در نهایت به نقد روایی اثر اشاره می شود:

۳-۱. توصیف شکلی اثر

نام اثر متدها و چهره های مهم نقد ادبی. همراه با گزیده متون پیشنهادی^۱، مؤلف پروفیسور جینو تلینی (Gino Tellini)، به زبان ایتالیایی، مکان نشر میلان، ناشر موندادوری (Mondadori)، سال انتشار ۲۰۱۴ (ویراست پنجم)^۲، تعداد صفحات ۴۰۴ به اضافه ۱۲ صفحه پیش گفتار، قطع وزیری و به شماره شابک ملی ایتالیا ۸۸-۷۴۰۳-۶-۹۷۸ می باشد. اثر حاضر برای نخستین بار در سال ۲۰۱۰ و تحت همین عنوان مذکور منتشر و تا سال ۲۰۱۴ با اندکی تغییر گرافیکی به چاپ پنجم رسید^۳. این کتاب امروزه همچنین در نسخه کتاب الکترونیکی (e-book) بر روی سایتهای ناشرهای مطرح

اروپایی قابل خریداری است. از همین مؤلف که از چهره های شهیر مطالعات ادبیات ایتالیایی در ایتالیا و در جهان است اثر دیگری تحت عنوان *ادبیات ایتالیایی، روشی برای مطالعه (Letteratura italiana, un metodo di studio)* به همت همان ناشر به چاپ رسیده است که از شهرت زیادی در حیطه مطالعات دانشگاهی ادبیات ایتالیایی برخوردار است. اثر مورد نقد و بررسی در این فرصت، به ترتیب حاوی فهرست بندی زیر است:

فصل اول: رئالیسم متعهدانه فرانچسکو دسنکتیس (Francesco De Sanctis)، فصل دوم: مکتب تاریخگرایی؛ فصل سوم: بندتو کروچه (Benedetto Croce) و نقد ایدئالیست؛ فصل چهارم: تاریخگرایی مارکسیست، جامعه شناسی، تاریخگرایی نوین؛ فصل پنجم: نقد ریخت شناسی، نقد سبک شناسی، نقد متنوع؛ فصل ششم: نقد روانکاوانه و نقد تماتیک (موضوعی یا نقد موضوع گرایانه)؛ فصل هفتم: عزلت متن ادبی. ساختارشناسی، نقد معناشناسی، روایت شناسی؛ فصل هشتم: حقوق خواننده. پدیده شناسی، متدولوژی تعبیر و تفسیر متن ادبی، دریافت متن ادبی، نقد ساختارشناسی؛ فصل نهم: فیلولوژی و نقد؛ فصل دهم: چشم اندازهای فمینیست و پسا استعمارگرایی؛ فصل یازدهم: "نقد میلیتانه" (نقد امروز یا همان نقد نوین) و مقاله نویسی نقد متون؛ مطالعات نقد نویسندگان؛ و در نهایت بخش مربوط به واژه نامه ایتالیایی-ایتالیایی و متون ضمیمه شده که عبارتند از: خوانشی چند بعدی بر داستانی از جوانی بوکاچو (Giovanni Boccaccio) (خوانش های ارائه شده از منتقدینی چون لوییجی روسو (Luigi Russo)، ماریو باراتو (Mario Baratto)، جوانی نچونی (Giovanni Nencioni)، آلساندرو سرپیری (Alessandro Serpieri) و چزاره سیگره (Cesare Segre)؛ همچنین در بخش ضمیمه ها: کدام متد؟ اومبرتو اکو (Umberto Eco) *Quale metodo?*، سه جوجه جغد روی کمد (Tre Civettesulcomò)؛ و در نهایت بخش مراجع، نمایه اسامی به همت فرانچسکا مکاتی (Francesca Mecatti)؛ نمایه اسامی. شایان ذکر است که در میان فصول نامبرده فصل های چهارم و پنجم و همچنین یازدهم و دوازدهم بیشترین حجم کتاب را به خود اختصاص داده اند.

۲-۳. خلاصه محتوای اثر

نویسنده در مقدمه ای بر اثر خویش که بیشتر نقش معرفی اثر را دارد بیان می کند که قصد ارائه مباحثی جامع در خصوص متدولوژی نقد ادبی و بخصوص متدهای ارجح که از نیمه دوم قرن نوزدهم تا به امروزه در علم تفسیر و شناخت متون ادبی به کارگرفته می شوند را دارد (Tellini, 2014: 10). در این راستا مؤلف ضمن اشاره

مختصری به جریان کلی نقد در اروپا و در جهان بیشتر مباحث خویش را به جریانهای شکل گرفته در ایتالیا اختصاص داده است. البته طی تجزیه و تحلیل برخی متون ادبی ارائه شده در کتاب بیشتر سعی بر آن دارد تا از مرزهای ملی ایتالیا خارج شده و به سرزمینهای آنسوی آلپ و آمریکای شمالی نیز اشاره دارد. مؤلف با نظریه‌های دسنکتیس (De Sanctis) در باب روشهای جدید و قدیمی نقد و اشاره ایی به تئوری‌های نیچه در بخش مقدمه کتاب خواننده را به شکل جزئی با مفاهیمی چون نقدساختارگرایانه، ساختارشناسی، نقد معنی‌گرایانه، مطالعات فرهنگی و ساختارشناسی آشنا می‌سازد. در همین بخش نویسنده با اشاره به چهره‌های مهم نقد چون لوکاس، برشت و سپس گرامشی به مسئله جامعه‌شناسی نق و نقد تاریخ‌گرایانه نو به عنوان متد نقدی امروزه می‌پردازد. وی به این مهم اشاره دارد که در امر نقد ادبی نمی‌توان به هیچ عنوان به برتریت مطلق متد خاصی معتقد بود و نمی‌توان شعور و آگاهی خواننده متن را برحسب سلیقه و تمایل شخصی نویسنده به سمت روش خاصی از تفسیر مفاهیم و شناخت واقعیت یک اثر ادبی رهنمون شد. جینو تلینی همچنین اعتقاد دارد که خواننده می‌بایست دارای تجهیزات تکنیکی و علمی لازم برای نقد یک اثر ادبی باشد که البته صرف شناختن تئوری‌های نقد به هیچ عنوان در این راستا کارآمد نخواهد بود، بلکه درک ضرورت شناخت اثر ادبی و داشتن علاقه به مطالعه آن از دیدگاه‌های تعبیری گوناگون و همچنین تجربه و شناخت لازم از یک سری عوامل تاریخی و اجتماعی و روانشناسی از ارکان اساسی چنین فعالیت مهمی است. مؤلف صریحاً اعلان می‌دارد که قصد وی از نگارش این اثر ارائه یک تاریخ کامل نقد ادبی نیست اما «در انتخاب نویسندگان و آثار ادبی پیشنهادی سعی کرده است تا از قالب یک تاریخ نقد ادبی فاصله زیادی هم نگیرد» (Tellini, 2014: 11). در این اثر مجموعه ایی از انواع متد‌های نقد معرفی می‌شوند البته بدون فراموش کردن نقش مهم منتقد ادبی که اثر یا آثار انتخابی را با تشخیص متد برتر به خواننده خویش معرفی می‌نماید. مسئله مهم در این راستا، هوش تعبیری و درک متن از طرف خواننده است که در نظر جینو تلینی منتقد را در انتخاب یا عدم انتخاب یک متد خاص نقد رهبری می‌کند. همچنین «آن دسته از منتقدینی که فقط از نقطه نظر یک تئوری نقد با اثر ادبی روبرو می‌شوند و یابینکه مطالعات تفسیری خود راجع به اثر یا نویسنده اثر را لزوماً برای گروه محدودی از خوانندگان خاص در نظر می‌گیرند، در نظر جینو تلینی نمی‌توانند متقدین قابل اعتمادی باشند» (Tellini, 2014: 11). در این باب جمله ایی از دسنکتیس مزین مطالب

نگارش شده توسط جینو تلینی است: «یک خواننده حق دارد تا در درک متن یک نویسنده مهم دچار مشکل باشد اما نه در درک متن یک منتقد ادبی! چرا که ماهیت وجودی نقد ادبی بر پایه آسان سازی درک و شناخت مفاهیم و ویژگی های متعدد یک اثر بنا شده است و منتقدی که در این مهم خواننده را یاری نکند قطعاً حرفه خویش را به خوبی نمی شناسد» (همان).

متن های انتخابی در برگزیده نقد موجود در این اثر دارای شاخص های تئوریک مهم تاریخ نقد بوده و بخصوص همسو با نقاط عطف در مطالعات نقدی چونان بندتو کروچه (Benedetto Croce)، لوکاج (Lukàcs) و دلآ ولپه (Della Volpe) و همچنین با جریانهایی چون نقد سبک شناسی، نقد روانکاوانه و تئوری های فمینیست هستند. و اما در مورد علت انتخاب برخی نویسندگان ایتالیایی و معرفی نقد آثار ایشان با توجه به اینکه طبیعتاً دامنه انتخاب بسیار گسترده و چه بسا بی حد و حصر باشد، تلینی اولویت را به نویسندگان و آثاری داده است که متد نقدی وارده بر اثر انتخابی آنها توسط مؤلف به خوبی در قالب مثال برای خواننده، از ماهیت تئوریک و عملی نقد مربوطه پرده بر می دارد. همچنین در رابطه با انتخاب محققین ایتالیایی که از آثار یا نقد ایشان در این کتاب نام برده شده است، تلینی به تاریخ تولد آنها (همگی تا قبل از ۱۹۴۷) توجه داشته است. نویسنده کتاب *متدها و چهره های مهم نقد ادبی*، در پیشگفتار خویش به این مسئله صریحاً اشاره دارد. در انتهای هر فصلی از کتاب نویسنده به معرفی مراجع مورد استفاده خویش در نگارش همان فصل و یا پیشنهادی جهت مطالعات بیشتر برای خواننده پرداخته است که می توان این نکته را به عنوان نقطه قوت اثر جینو تلینی در نظر گرفت. بی طرفی و دقت علمی در تجزیه و تحلیل آثار منتقدین معرفی شده در هر بخشی از کتاب نیز نشانگر توانمندی ادبی و اشراف کافی نویسنده چه بر جریانهای نقد و چه بر چهره های مهم آن است، هرچند که خود تلینی اذعان می دارد که بی طرفی کامل در تولید چنین محتوایی گاه چونان واحه ای دور و غیرممکن می نماید. تلینی در این خصوص اعتراف می کند که بی شک انتخاب و یا عدم انتخاب منتقدین و نویسندگانی که در این اثر از آنها نام برده شده است تحت تأثیر مطالعاتی است که وی در سالهای تحصیل و تدریس در این زمینه داشته است و همچنین طبیعت نقد شناسی دوره هایی که صرف تلمذ در محضر اساتید خویش کرده است (Tellini, 2014: 12). در انتهای بخش پیشگفتار مؤلف امیدوار است که از طریق این اثر به دو هدف مهم خویش رسیده باشد: تشویق خواننده به مطالعه آثار ادبی کلاسیک، چرا که چنین آثاری

هرگز ذات هنر را زیر سوال نمی‌برند و متاسفانه اغلب اوقات نقد ادبی در این زمینه با رانه خوانش‌هایی گاه پیچیده و گاه نامتعارف خواننده را از چنین آثاری دور می‌کند. و دیگر اینکه تئینی توانسته باشد به خواننده قدرت تشخیص میان متن ادبی ارزشمند و «متن-زباله» (Tellini, 2014:13) را هدیه داده باشد. از لحاظ گرافیکی تغییر مشهودی میان این نوبت چاپ اثر و چاپ‌های پیشین دیده نشد.

۳-۳. معرفی مختصر مؤلف

جینو تئینی استاد ادبیات ایتالیایی و مدیر گروه دکترای بین‌المللی در مطالعات زبان، فرهنگ و ادبیات ایتالیایی در دانشگاه فلورانس است. از سال ۱۹۹۴ در کالج میدلبری (Middlebury College) در ایالات متحده آمریکا دوره‌های تابستانی ادبیات ایتالیایی را برگزار می‌کند. در سال ۲۰۰۵ به پاس برنامه‌های همکاری در مطالعات ایتالیایی-آلمانی، موفق به دریافت جایزه ولفگانگ پائول پلاکت (Wolfgang Paul Plakette) از دانشگاه بن شد. وی همچنین در سال ۲۰۰۷ پروفیسور افتخاری در دانشگاه تورنتو بود و در دانشگاه‌های متعدد اروپایی چون بن (Bonn)، شامبری (Chambéry)، دیژون (Digione)، آیکشتات (Eichstätt)، فرانکفورت (Frankfurt)، کلاگنفورت (Klagenfurt)، پویتقه (Poitiers)، سوربون (Sorbonne) و ورشو (Warsaw) و در دانشگاه‌های آمریکایی چون ییل (Yale) و کلمبیا (Columbia) کنفرانس‌های ادبی زیادی برپا کرد. در میان آثار وی می‌توان از ابداع واقعیت. مطالعاتی بر نثر جوانی ورگا، چاپ سال ۱۹۹۳ (*L'invenzione della realtà. Studi Verghiani*)؛ *رمان ایتالیایی در قرن نوزدهم و بیستم*، چاپ سال ۱۹۹۸ و ۲۰۰۶ (*Il romanzo italiano dell'Ottocento e Novecento*)؛ *لئوپاردی* چاپ سال ۲۰۰۱ (*Leopardi*)؛ *فیلولوژی و تاریخ‌نگاری: از سده تا قرن بیستم* چاپ سال ۲۰۰۲ (*Filologia e Storiografia. Da Tasso al Novecento*)؛ *الهه‌های ناآرام نویسندگان مدرن* چاپ سال ۲۰۰۶ (*Le Muse inquiete dei moderni*)؛ *مانترونی* چاپ سال ۲۰۰۷ (*Manzoni*)؛ *دوباره نویسی بیت: پارودی در ادبیات ایتالیایی* چاپ سال ۲۰۰۸ (*Rifare il verso. Laparodia nella letteratura italiana*) نام برد. مجموعه‌ای از مقالات ادبی وی به زبان انگلیسی و تحت عنوان *ابداع ادبیات مدرن ایتالیایی. استراتژی‌های تصاویر خلاق* (*The Invention of Modern Italian Literature. Strategies of Creative Imagination*) به همت انتشارات دانشگاه تورونتو در سال ۲۰۰۷ به چاپ رسید. تحت نظارت جینو تئینی

همچنین کتابهایی در دو جلد در خصوص مطالعات علمی تمام رمانها و آثار نویسندگان شهیر ایتالیا مانند ویتوریو آلفیری (Vittorio Alfieri)، جاکومو لئوپاردی (Giacomo Leopardi)، آلساندرو مانتزونی (Alessandro Manzoni)، نیکولو تومازا (Niccolò Tommaseo)، جووانی ورگا (Giovanni Verga) و آلدو پالاتزسکی (Aldo Palazzeschi) در سالهای ۲۰۰۴ و ۲۰۰۵ منتشر شدند که امروزه در دانشگاههای ایتالیایی به همراه ادبیات ایتالیایی. یک متد مطالعه (*Letteratura italiana. Un metodo di studio*) از همین مؤلف، جزء مراجع مناسب و کاملی برای دانشجویان رشته زبان و ادبیات ایتالیایی در نظر گرفته می شوند.

۳-۴. نقد شکلی اثر

اثر حاضر به قیمت فعلی ۲۶ یورو، همچون سایر کتب ناشر موندادوری دارای مقدمه کوتاهی در خصوص محتوا و هدف از چاپ و نشر این کتاب در داخل جلد است. از لحاظ مؤلفه های چهارده گانه جامعیت صوری باید گفت این کتاب دارای پیش گفتاری مختصر از مؤلف ولی فاقد پیش گفتار ناشر و همچنین فاقد خلاصه فصول است. از بعد نقد و تحلیل کیفیت چاپی و فنی اثر باید گفت که طرح روی جلد، کپی برداری از قلم و جوهر دان (Pennaecalamaio)، اثر هنرمند نامی جیم باربر (Jim Barber)، بخوبی از محتوای اثر پرده بر می دارد. همچنین عنوان انتخاب شده بسیار گویا است. اطلاعات مختصری که در پشت جلد به چاپ رسیده در سه پاراگراف مختصر چشم انداز تقریباً جامعی به خواننده خواه دانشجوی خواه اساتید دانشگاه و محققین ارائه کرده است. در داخل پشت جلد کتاب مؤلف به اختصار معرفی شده است. با توجه به شهرت ناشر موندادوری در ایتالیا و در سراسر دنیا و همچنین با توجه به سابقه طولانی این ناشر در چاپ کتب مرجع و دانشگاهی، از بعد حروف نگاری، صفحه آرایی، کیفیت چاپ، صحافی، قطع کتاب و اغلاط چاپی می توان این اثر را واجد شرایط مطلوب دانست. در صفحه شناسنامه کتاب نام و نشانی کمیته ویراستار علمی و ادبی و طراح گرافیک و صفحه بند دیده می شود. این کتاب از کیفیت چاپی بالای برخوردار است و شرایط شکلی آن به صورت صد در صد رعایت گردیده است اما اندازه انتخابی برای لغات می توانست کمی بزرگتر باشد! پس از مدتی مطالعه، خواننده دچار خستگی چشمی می شود، البته همانطور که قبلاً اشاره شد از لحاظ حروف چینی و صفحه بندی کلاً این اثر قابل قبول است. ترتیب فهرست مطالب در تناسب با مطالب

متن رعایت شده است. این کتاب را می‌توان از بعد قواعد عمومی نگارش و ویرایش در حد بسیار مطلوبی ارزیابی کرد. نقاط قوت این اثر را می‌توان اینگونه دسته‌بندی نمود:

۱. جامعیت طرح موضوعات همگی مرتبط با عنوان
۲. کیفیت بسیار بالای متن
۳. رعایت شرایط شکلی به صورت کامل
۴. بی‌نقص بودن در نگارش
۵. تحقیقی بودن متن از نظر علمی و ارزشی و هماهنگی کامل عنوان و محتوای متن
۶. تسلط کامل مؤلف به نکات مطرح در این کتاب
۷. در برگرفتن بررسی آثار منتقدین معروف و سرشناس در جامعه علمی اروپا
۸. عدم مغایرت متون موجود در این کتاب با اصول و ارزشهای اسلامی (این نکته آخر از این کتاب اثری می‌سازد مناسب برای همه فرهنگها؛ به همین دلیل ترجمه آن به زبان فارسی صمیمانه پیشنهاد می‌شود).

۳-۵. میزان روانی و رسایی اثر

این کتاب را می‌توان برای تدریس درس «نقد ادبی ۲» به ارزش دو واحد درسی در مقطع کارشناسی رشته زبان و ادبیات ایتالیایی و همچنین برای ارائه مطالعات جامع برای تاریخچه و متدهای نقد ادبی در آینده جهت مقطع کارشناسی ارشد در این رشته پیشنهاد کرد. البته این کتاب به شکل درس‌های سلسله‌وار گردآوری و تألیف نشده است و شاید همین امر نقطه ضعف عملی آن باشد؛ لذا تبحر مدرس نقد ادبی در زمینه تقسیم‌بندی متون مطرح شده بسیار مورد نیاز است. کلاً این کتاب برای تدریس بسیار مناسب است چرا که تماماً به موضوع نقد ادبی و متدهای آن اختصاص داده شده است و مثالهای مفیدی را در مورد هر جریان نقدی آورده است که برای دانشجوی در هر دو مقطع بسیار مفید است. این اثر، با توجه به شهرت مؤلف در خصوص تدریس ادبیات ایتالیایی، از محتوای علمی و ارزش بالایی برخوردار است و پرداختن به جریانهای مهم نقد را می‌توان از نقاط قوت آن برشمرد. ولی در نظر نگارنده این یادداشت نقدی سلسله‌مراتب تاریخی در مورد نقد ادبی در این کتاب دیده نمی‌شوند و در توجیه این کمبود شاید بتوان اینطور گفت که مؤلف پیش‌فرض را بر این گذاشته که خواننده تاریخیچه نقد ادبی را به خوبی می‌شناسد؛ به همین دلیل این اثر برای نقد ادبی ۱، به

ارزش دو واحد در مقطع کارشناسی رشته زبان و ادبیات ایتالیایی پیشنهاد نمی شود. از نظر علمی و ارزشی این کتاب کاملاً تحقیقی بوده و از نظر ارزشی همانطور که اشاره شد مغایرتی با ارزشهای فرهنگی و اخلاقی جمهوری اسلامی ندارد. متن یا محتوای محرک یا بازدارنده ایی در آن یافت نشد. تسلط کامل نویسنده به اصول موضوعه کتاب و آشنایی وی با بزرگان ادبیات کلاسیک و معاصر اروپا و انتخاب درست متون مورد مثال، از این کتاب متحد و یاور مناسبی برای مدرس نقد ادبی در سطح دانشگاههای کشور می سازد؛ به همین دلیل ترجمه آن به فارسی بسیار مفید است. با توجه به تخصص و تجربه مؤلف در آموزش ادبیات ایتالیایی در دانشگاه فلورانس و در دانشگاههای خارجی و با توجه به استفاده وی از منابع گوناگون زیادی در تألیف این اثر، کتاب پیشنهادی مباحث عنوان شده را حتی الامکان به صورت روان و روشن مطرح کرده است و برای دانشجوی ایرانی درک مطالب به همراه یاری مدرس سخت نخواهد بود. طبیعتاً برخی مطالب توسط مؤلف با ایجاز مخل بیان شده اند و خواننده مبتدی به آسانی قادر به درک آنها نخواهد بود: به عنوان مثال در تشریح دیدگاه برخی منتقدین نامبرده در این کتاب و توضیح نظرات ایشان، مؤلف به سهو یا به عمد توجهی نداشته است و این شاید به آن دلیل باشد که وی فرض را بر این گذاشته است که خواننده از تاریخچه نقد و اصول پایه آن اطلاع مختصری داشته باشد.

۴. نقد محتوایی

در این بخش به ترتیب به نقد درون ساختاری، منبع و مرجع، تحلیل و بررسی علمی، نوآوری و میزان هماهنگی محتوای علمی و پژوهشی و رویکرد کلی اثر اشاره خواهد شد.

۱،۴. نقد درون ساختاری

همانگونه که اشاره شد محتوای کتاب در ۱۲ فصل تنظیم گردیده است که با توجه به حجم هر فصلی مدرس دانشگاه ملزم خواهد بود مطالب هر فصلی را تقسیم بندی کرده و در چندین جلسه مجزا تدریس کند. در فصل اول سخن از فرانچسکو دسنکتیس و نقد وی بر برخی آثار ادبی مشهور چون *کمدی الهی (Divina Commedia)* اثر دانته آلیگیری (Dante Alighieri) و تفسیر وجدان و فلسفه ادبی و سیاسی نیکولو ماکیاوولی (Niccolò Machiavelli) و اصالت ادبی رمان *نامزدها (Promessi Sposi)* به قلم الساندرو

مانترونی (Alessandro Manzoni) به میان می‌آید. فصل دوم با عنوان مکتب نقد ادبی از مطالعات نقدی جوزوئه کاردوچی (Giosué Carducci) بر آثار جوزپه پارینی (Giuseppe Parini) و نقد ارنستو جاکومو پارودی (Ernesto Giacomo Parodi) بر کمدی الهی و همچنین از نقد میکله باربی (Michele Barbi) بر رمان نامزدها سخن به میان می‌آورد. فصل سوم، بندتو کروچه (Benedetto Croce) و نقد ایدئالیست، به مطالعات این منتقد بر آثار لودوویکو آریوستو (Ludovico Ariosto) و اهمیت و لزوم نقد ادبی و مخالفت کروچه با ادبیات معاصر می‌پردازد. در همین فصل مقالاتی از آتلیو مومیلیانو (Attilio Momigliano) و لوئیجی روسو (Luigi Russo) در باب نقد متون ادبی آورده شده است. در فصل چهارم تئوری‌های لوکاچ و برشت و آنتونیو گرامشی در مورد طبیعت‌گرایی و ادبیات مردمی صحبت شده است. در همین فصل تئوری والتر بینی (Walter Binni) در مورد مسئولیت حساس منتقد ادبی و نقد رابرت آزور روزا (Robert Asor Rosa) در خصوص مردم‌گرایی رئالیست جوانی ورگا و عملکرد و فایده اجتماعی متن ادبی در نظر جوزپه پترونیو (Giuseppe Petronio) نوشته شده است. در فصل پنجم این کتاب که به نقد ساختارگرایانه، نقد سبک‌شناسی و برخی تئوری‌های متنوع در مورد نقد اختصاص داده شده است به طور جامعی به سبک ادبی و زبانشناسی رومان یاکوبسون (Roman Jakobson)، اهمیت دوباره خوانی متن ادبی به قلم لئو اسپیتزر (Leo Spitzer) و مطالعات جانفرانکو کونینینی (Gianfranco Contini) در خصوص سبک لئوپاردی و جوانی پاسکولی (Giovanni Pascoli) و سایر منتقدین پرداخته شده است. در فصل ششم، مؤلف با موضوع نقد روانکاوانه از مطالعات و تئوری‌های زیگموند فروید (Sigmund Freud) و جاکومو دیندتی (Giacomo Debenedetti) مثالهای حائز اهمیتی آورده است که ماهیت این جریانهای نقدی را بهتر برای خواننده تفسیر می‌کند. بدین سان در فصلهای بعدی کتاب به ترتیب از تئوری‌های نقدی چزاره سگره (Cesare Segre)، یوریچ میهایلوویچ لاتمن (Jurij Michailovic Lotman)، رولاند بارت (Roland Barthes)، ماریا کورتی (Maria Corti) و اومبرتو اِکو (Umberto Eco)، اِتزیو رایموندی (Ezio Raimondi)، جورج اِشتینر (Georges Steiner)، جورجو پاسکوالی (Giorgio Pasquali) و جانفرانکو فولنا (Gianfranco Folena) مثالهایی آورده شده است. فصل دوازدهم شاید طولانی‌ترین و جالب‌ترین بخش کتاب باشد: در این فصل از تعداد زیادی از نویسندگان صاحب‌نظر نیمه دوم قرن بیست ایتالیا بحث‌هایی در مورد خوانش‌های متفاوتی که از یک متن

ادبی می توان داشت آورده شده است که با توجه به تنوع در انتخاب و اهمیت این دسته از نویسندگان، دانشجوی درس نقد ادبی ۲ با نقطه نظرهای متفاوت و در عین حال مهمی در خصوص نقد ادبی آشنا خواهد شد. این فصل از کتاب تلینی خود به تنهایی دارای ارزش علمی و آموزشی بالایی است.

۴-۲. نقد منبع

نکته حائز اهمیت این است که نویسنده در پایان هر فصلی منابع مورد استفاده و مورد پیشنهاد جهت مطالعات بیشتر و عمیق تر به خواننده ارائه کرده است. این موضوع می تواند در جلب نظر اساتید، محققین و دانشجویان بسیار مفید باشد و به این دلیل یکی از نقاط مثبت این کتاب را می توان در همین موضوع دانست که با توجه به پیچیدگی مطالعات نقدی در خور ستایش و تمجید است. در خصوص تأمین اعتبار علمی این اثر می توان اذعان داشت که نویسنده از کتب، مقالات و نشریات حاصل کنفرانس های ملی و بین المللی زیادی در زمینه ادبیات و مطالعات نقدی بهره برده است. چه در منابع پایان هر فصل و چه در منابع انتهای کتاب از پایان نامه های دانشگاهی و یا از پایگاههای اطلاعاتی استفاده نشده است که البته با توجه به غنی بودن بخش مراجع و منابع، این مسئله قابل اعتناء نیست. منابع مورد استفاده از میان آثار به زبانهای مختلف از جمله ایتالیایی، آلمانی، فرانسوی و انگلیسی بعضاً به سالهای نیمه ابتدایی قرن بیست مربوط می شوند که البته این مسئله با توجه به اهمیت انتخاب نویسنده در خصوص برخی متون خاص ادبی کاملاً قابل توجیه است. همچنین جدیدترین منبع مورد استفاده مربوط به سال ۲۰۰۹ است که البته باید در نظر داشت که چاپ اول این اثر به سال ۲۰۱۰ برمی گردد، پس بنابراین این کتاب از منابع بروز بهره مند است. شیوه آوردن فهرست منابع بر حسب یکی از استانداردهای معتبر جهانی تعریف شده است. در کل کتاب از دقت زیادی در استنادات و ارجاعات برخوردار است و این امر جستجوی منابع را برای بهره برداری خواننده سریع و راحت کرده است. منابع بر حسب حروف الفبا و به ترتیب با نام خانوادگی و سپس با نام نویسندگان و سال چاپ اثر، سپس عنوان اثر، نام شهر محل نشر و در انتها با نام بنگاه انتشاراتی منظم شده‌اند.

۴-۳. تحلیل و بررسی علمی

مطالعه محتوی اثر مبین آشنایی جامع و دقیق نویسنده با مباحث مهم و کلیدی علم نقد ادبی است و این امر می تواند یارای مدرسین و استادان برای درس نقد ادبی باشد. تحلیل و بررسی نکات مهم در هر فصلی با توجه به منابع در دسترس در پایان هر فصل

نشاندهنده قدرت و تسلط نویسنده است. همچنین در تمام بخشهای کتاب مؤلف سعی داشته در تحلیل‌های خود بی‌طرفی علمی را رعایت نماید که البته علیرغم این محاسن یادآوری یک نکته در این بخش از نقد اثر مهم است: اصولاً نویسنده به عمد تاریخچه نقد و یا درآمدی بر آن را در این اثر نادید گرفته است. لذا دانشجویی که به تازگی به مبحث نقد ادبی آشنا می‌شود در مطالعه این کتاب دچار مشکلات فراوانی خواهد شد. به همین دلیل در بخش پیشین این مقاله کتاب مذکور را جهت دو واحد درس نقد ادبی ۲ پیشنهاد کرده ایم. اشاره به تاریخچه نقد و ارائه توضیحی مختصر بر انواع روشهای نقد در یک بخش پیش‌گفتار می‌توانست بر ارزش علمی و جامعیت این اثر اضافه کرده و طیف مخاطبان بیشتری را در نظر داشته باشد. به عنوان مثال پیترو جیبلینی (Pietro Gibellini) در اثر خویش با عنوان *ارزش ادبی (Il valore letterario)* چاپ سال ۱۹۹۹ به همت نشر لا اسکوالا (La Scuola) در شهر برشا (Brescia)، قبل از پرداختن به انواع متدهای نقدی، در چند صفحه و به شکل خلاصه از تاریخچه نقد و روشهای متداول آن صحبت به میان آورده است و این امر کتاب وی را برای دانشجویان ایتالیایی در مقطع کارشناسی مفید واقع کرده است.

۴-۴. نوآوری و روزآمدی اثر

علم نقد ادبی در ایران در مقایسه با سایر علوم مربوط به رشته‌های علوم انسانی، از لحاظ تئوری‌ها و تلفیق آنها با متون ادبی و یافتن انواع کلیدهای تعبیر مفاهیم گوناگون یک متن ادبی، هنوز در مراحل نخستین رشد و بسط و تعالی قرار دارد. این امر در زمینه زبان و ادبیات ایتالیایی بسیار محسوس است چرا که در مورد سایر زبانها چون انگلیسی، روسی، فرانسه و آلمانی نمی‌توان این چنین ادعا کرد. مطالعات نقدی در این دسته از زبانها در کشور ما به لطف آثار تألیفی و یا ترجمه استادان و کارشناسان فن و محققین دانشگاهی و غیره از جایگاه خوب و قابل اعتمادی برخوردار است. در مورد رشته زبان و ادبیات ایتالیایی کمبود در بخش مطالعات نقدی به خوبی محسوس است. لذا این کتاب در کنار آثار ارزشمند و جدیدی چون *نقد ادبی معاصر (La critica letteraria contemporanea)* به قلم آلبرتو کازاده ایی (Alberto Casadei) و به همت نشر "ایل مولینو" (Il Mulino) در بولونیا (Bologna) به سال ۲۰۱۵ و همچنین به همراه متن *روایی. آموزش‌هایی برای خوانش و تفسیر (Il testo narrativo. Istruzioni per la lettura el'interpretazione)* چاپ سال ۲۰۰۵ به قلم آندره برناردلی (Andrea

Bernardelli) و رمو چزارانی (Remo Cesarani) و به همت همان ناشر می توانند در سطح دانشگاهی برای تدریس نقد ادبی بسیار مفید باشند. این کتاب می تواند خلاء علمی موجود در مطالعات نقد زبان و ادبیات ایتالیایی در ایران را تا حدی رفع نماید.

۴-۵. میزان انطباق و جامعیت اثر

کتاب مورد بحث از لحاظ انطباق محتوی با عنوان فصلها و فهرست مطالب مندرج از قدرت و استحکام لازم برخوردار است. البته با توجه به حجم زیاد مطالب موجود در این اثر، طبعاً برای درس نقد ۲ که شامل دو ساعت تدریس در هفته است خیلی بیشتر از نیاز واقعی آموزشی خواهد بود و به همین دلیل از لحاظ پوشش ساعات درسی وظیفه مدرس انتخاب برخی قسمتها و یا خلاصه برداری از آنها جهت ارائه در کلاس درس است. از نقطه نظر جامعیت مطالب این کتاب در رده آثار ممتاز قرار دارد ولی با مطالعه دقیق منابع و مراجع مذکور در این اثر و با توجه به غنای علمی آنها، جای چند اثر مهم کلاسیک در زمینه مطالعات نقد ادبی خالیست که انتظار می رفت مؤلف با توجه به شهرت خویش در مطالعات ادبی حداقل به آنها نیز اشاره ایی می داشت؛ در این فرصت از آثار مدنظر نام برده می شود:

۱. در زمینه نقد جامعه شناسی: سمبولیسم و تفسیر متن ادبی (*Simbolismo e interpretazione*) به قلم ژوتان تودوروف (Tzvetan Todorov)، ناشر گویدا (Guida)، ناپل ۱۹۸۶؛
۲. در زمینه نقد ساختارشناسی: مقاله هایی در مورد نقد (*Saggicritici*) به قلم رولاند بارت (Roland Barthes)، ناشر اینودی (Einaudi)، تورینو ۱۹۷۲؛
۳. در زمینه نقد روانکاوانه: فریید، ادبیات و دیگر (*Freud, la letteratura e altro*) به قلم ماریو لواجتو (Mario Lavagetto)، ناشر آئینودی، تورینو ۱۹۸۵؛
۴. در زمینه نقد تاریخی: رمانتیسیم در ایتالیا. مقالاتی در خصوص تاریخ نقد و ادبیات (*Romanticismo italiano. Saggi di storia della critica e della letteratura*) به قلم ماریو فوبینی (Mario Fubini)، ناشر لاترتزا (Laterza)، باری ۱۹۵۳؛
۵. در زمینه نقد جامعه شناسی: نوشته هایی در مورد جامعه شناسی ادبیات (*Scritti di sociologia della letteratura*) به قلم گیرگی لوجاچ (Gyogy Lukacs)، ناشر سوگار (Sugar)، میلان ۱۹۶۴.

همانطور که پیشتر اشاره شد کتاب جینو تلینی به لحاظ غنای منابع و محتوی می تواند به عنوان یک دانشنامه مطالعات نقد ادبی در نظر گرفته شود، ولی نکته قابل ذکر دیگر این است که در تمام چنین اثر مشهوری از یکی از چهره های مهم و کلاسیک مطالعات تئوری های نقد یا همان آرنولد هائوزر (Arnold Hauser) هیچ نامی برده نشده است؛ شاید مؤلف با توجه به سیر انتخاب منتقدین نامبرده در متن کتاب خویش و با عنایت به اینکه هائوزر بیشتر به تاریخ شناسی اجتماعی هنر پرداخته است تا به خود نقد، به این مسئله توجه نداشته است.

۴-۶. نحوه استفاده از ابزارهای علمی

همانگونه که در بخش نقد شکلی اشاره شد، اثر جینو تلینی از لحاظ مؤلفه های چهارده گانه جامعیت صوری، فاقد یک پیش گفتار علمی است که در آن به تاریخچه نقد ادبی پرداخته شده باشد. عواملی چون اهداف درس، خلاصه فصول، تمرین و آزمون و پیشنهاد پژوهش که مد نظر شورای نقد متون درسی در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی است، طبیعتاً در این اثر خارجی دیده نمی شوند. معهداً کتاب مورد نظر امروزه در دانشگاه های ایتالیایی و در دپارتمان های زبان و ادبیات ایتالیایی در دانشگاه های اروپایی و آمریکایی مورد استفاده اساتید و دانشجویان است؛ به این دلیل و با توجه به جامعیت محتوی و وجود پیوسته های علمی و تاریخی مهم، واژه نامه و نمایه اسامی در این اثر، برای استفاده در دانشگاه های داخل کشور پیشنهاد می گردد.

۵. رویکرد کلی اثر

وجود واژه نامه تخصصی، مفید و بسیار غنی از اصطلاحات موجود در بحث تئوری ها و متد های نقد ادبی قطعاً باعث آشنایی بیشتر و بهتر دانشجویان با واژه های تخصصی در این شاخه از مطالعات علوم انسانی خواهد شد. شاید با توجه به اینکه در میان منابع و مراجع انتهایی مؤلف به نیکی از آثار انگلیسی، آلمانی، روسی و فرانسوی نام برده است و در خیلی از موارد فقط به نام بردن از ترجمه ایتالیایی آنها بسنده نکرده است، ارائه واژه نامه ای نیز به دوزبان ایتالیایی و انگلیسی به وجه بین المللی این اثر می افزاید.

۶. نتیجه گیری

این اثر یک کتاب دانشگاهی است و بالطبع همه اقشار خوانندگان به آن مراجعه نخواهند کرد و اقشار مختلف جامعه ایتالیا با آن سر و کار ندارند. شاید فقط جامعه

دانشگاهی و محققین برحسب نیاز به آن مراجعه کنند. ولی با توجه به تخصص و اشتها نویسندگان در زمینه مطالعات نقد ادبی و سابقه درخشان وی در تألیف آثار تخصصی جامع و مفید، می توان کوشش ارزشمند وی را قابل تحسین دانست بخصوص که در این حوزه علمی در داخل کشور نیاز زیادی به بروزرسانی تألیفات و ترجمه های موجود است. ویراست زیبای این اثر نیز یکی از امتیازات آن بشمار می رود. حجم مناسب مطالب مندرج در این کتاب خواننده آشنا با علم نقد را نه تنها با چارچوب های کلی و اولیه این علم آشنا می سازد بلکه با بهره گیری از آثار بیشماری که به آنها اشاره داشته است، خواننده کنجکاو را به سمت مطالعات جدیدتر رهنمون می شود و برای مدرسین جزء ابزار کاری مناسب قرار دارد. نکته منفی در این اثر همان فقدان یک بخش جامع در مورد تاریخچه نقد و توضیح ساده اصول اولیه و متدهای آن می باشد. کتاب حاضر از لحاظ ابعاد شکلی، رسم الخط، قواعد زبانی، ویراستاری ادبی و ساختار فصول در قیاس با خیلی آثار منتشر دیگر در این خصوص از رجحان و برتری بالایی برخوردار است. لذا برای ارتقاء کیفیت آکادمیک این اثر نکات زیر پیشنهاد می گردد:

۱. اضافه کردن یک مقدمه تاریخی خلاصه وار و یک نتیجه گیری برای هر فصل (شاید در آینده مترجم این اثر با ارزش بتواند با کسب رضایت مؤلف و ناشر به این مهم دست یازد).
۲. نوشتن یک فصل پیشگفتار برای معرفی جریانهای مهم نقد ادبی.
۳. اختصاص مطالعات بیشتر به برخی شاخه های نقد چون مابعد استعمارگرایی و نقد تماتیک چون فمینیسم.
۴. بهره گیری از منابع الکترونیکی چون وب سایتها و پایگاههای اطلاعاتی.

پی نوشت

1 *Metodi e protagonisti della critica letteraria. Con antologia di testi e prove di lettura*

۲ کتاب مورد نقد و بررسی در سال ۲۰۱۴ به چاپ رسیده است ولی چاپ اول در سال ۲۰۱۰ وارد بازار شده است: چاپ اول ۲۰۱۰، چاپ دوم ۲۰۱۱، چاپ سوم ۲۰۱۲ و چاپ چهارم ۲۰۱۳. چاپ اول این اثر نیز دارای ۴۱۶ صفحه است.

کتاب‌نامه

کهنمویی پور، ژاله (۱۳۹۱). نقد جامعه‌شناسی و لوسین گولدمن. از نقد جامعه‌شناختی تا زیبایی‌شناسی دریافت، تهران: انتشارات علمی فرهنگی.

Barthes, Roland (1972). *Saggi critici*, Torino: Einaudi.

Bernardelli, Andrea; Cesarani, Remo (2005). *Il testo narrativo. Istruzioni per la lettura e l'interpretazione*, Bologna: Il Mulino.

Capata, Alessandro (2009). *La critica letteraria*, Milano: Hoepli.

Casadei, Alberto (2015). *La critica letteraria contemporanea*, Bologna: Il Mulino.

Fubini, Mario (1953). *Romanticismo italiano. Saggi di storia della critica e della letteratura*, Bari: Laterza.

Gibellini, Pietro (1999). *Il valore letterario*, Brescia: La Scuola.

https://en.wikipedia.org/wiki/Literary_criticism

https://it.wikipedia.org/wiki/Critica_letteraria

Lavagetto, Mario (1985). *Freud, Letteratura e altro*, Torino: Einaudi.

Lukàcs, Gyrogy (1964). *Scritti di sociologia della letteratura*, Milano: Sugar.

Tellini, Gino (2014). *Metodi e protagonisti della critica letteraria. Con antologia di testi e prove di lettura*, Milano: Mondadori.

Todorov, Tzvetan (1986). *Simbolismo e interpretazione*, Napoli: Guida.